

THĂM VIẾNG ADEN, YEMEN

Ngọc Hạnh

Du thuyền cập bến cảng thành phố vào buổi sáng nắng hanh vàng tươi đẹp. Tháng 12 khí hậu nơi này tuyệt vời, không nóng, cũng không lạnh, lý tưởng cho buổi du ngoạn .

Aden có nghĩa là Paradise nơi chốn thần tiên hạnh phúc, có thiên nhiên và nền văn hóa tốt đẹp, Bắc giáp Saudi Arabia, Đông tiếp nối với Oman, phía Đông Nam có biển Hồng hải. Aden có khoảng 800.000 dân (2004) là trung tâm thương mại, kỹ nghệ của Yemen, lớn thứ nhì sau Sanaa. Aden có nhiều phố nhỏ, hải cảng cũ (Ma'alla), phố kỹ nghệ (Little Aden) với những hãng lọc dầu. Thành phố này có nhiều nhà trên 400 tuổi và những tường thành rộng lớn xây từ thời Trung cổ.

Aden có nhiều thắng cảnh đáng bỏ công thăm viếng như các đền thờ Hồi Giáo Great Mosque (AL-jami, Al Kabir), bảo tàng viện quốc gia, đồ thi cũ nổi tiếng với các kiến trúc cổ nằm trên vùng cao.

Chúng tôi lấy tua thăm viếng thành phố (City Tour) trong khi các bạn khác đi tua leo núi xuống đồi cần sức khỏe tốt, đi bộ giỏi và thời gian lâu dài hơn. Đoàn xe bus du thuyền 18 chiếc. thành một dọc dài, có xe cảnh sát đi trước và sau hộ tống. Hướng dẫn viên cho biết vì đường người và xe đông như mắc cửi, không có cảnh sát mở đường biết chừng nào đoàn xe mới đến nơi.

Thật ra thành phố quá đông đúc người và xe chen chúc, người ta đi bộ. luôn ở đường xe chạy. Chúng tôi đi ngang qua nghĩa địa Muslim, đến các lâu đài cổ xưa, viên bảo tàng, đến các phố mới, thấy ngân hàng, văn phòng du lịch, phòng vi tính, tiệm bán nước hoa, tiệm ảnh, cửa hàng ăn uống vân ..vân.....Hầu hết đều cửa tiệm đều có chữ Anh. Có thư viện, trường Đại học, viện bảo tàng, phi trường...

Các căn phố ở Aden có 3, 4 tầng lầu, nằm hai bên đường, vỉa hè tương đối rộng. Phố phường đông đúc như tại Chợ lớn ở Việt Nam ngày xưa, dầy ngang, dầy dọc. Tiệm ăn, tiệm bánh, tiệm trái cây, nhiều lắm. Thấy đoàn xe chúng tôi đi qua trẻ con, người lớn trên lầu, đưa tay vẫy vẫy chào. Khi xe đến khu phố

mới (New City) chúng tôi thấy họ đang xây cao ốc... Ở Aden nam giới ra đường mặc áo sơ mi và sà rông. Người trẻ phần lớn mặc Âu phục. Ít thấy phụ nữ ngoài phố. Có một nhóm thanh niên đi chung ở vỉa hè đầu quán khăn trắng, mặc áo dài trắng dài tận gót chân, rộng thùng thình. Hướng dẫn viên bảo họ là sinh viên trường đại học,,

Xe đưa chúng tôi đến các hồ chứa nước (water tank) rộng lớn sâu độ hơn 10 mét. Từ bờ nhìn xuống tôi thấy hồ giống như lòng chảo bằng đá thiên nhiên tạo thành, đường kính 15, 20 mét hay hơn. Hướng dẫn du lịch bảo ngày xưa các hồ này dự trữ nước cung cấp cho cả thành phố, nay không dùng đến nữa, chỉ còn xem như một di tích lịch sử mà thôi. Có 56 hồ nước tất cả. Gọi là hồ vì các bồn chứa nước này nằm dưới chân núi và lộ thiên. Người xưa làm cách nào để nước mưa từ trên núi theo các khe rãnh nhân tạo chảy vào hồ. Nay các hồ ấy cạn khô nhưng sạch sẽ. Chung quanh hồ nước họ đặt các băng gỗ và trồng những bụi hoa giấy đang trở hoa rực rỡ, màu đỏ ao hay hồng hoặc màu cam rất đẹp.

Chúng tôi xuống xe theo hướng dẫn viên qua các con đường nhân tạo để xem các núi có hình dáng lạ lùng và xinh đẹp, các lòng chảo rộng lớn nằm rải rác giữa các núi. Mọi người len lỏi qua các lối đi nhỏ hẹp, cười nói lủi lo. Tôi thấy người da trắng phần lớn chỉ quan sát, hay nói chuyện nhỏ vừa đủ nghe. Nơi nào có cầu bắc qua khe núi là có lan can tử tế, tuy không đẹp lắm nhưng vững chắc. Đi đoạn một đường đến dưới bóng cây có một quán nhỏ, nơi đây người ta bày mấy bàn bán kem hay nước ngọt hoặc các món nữ trang bằng bạc, xương thú, các món thủ công .v. v.. Các quán nước đặt dưới bóng cây có ghế ngồi. Quý vị không uống nước, chỉ ngồi nghỉ chân và mua chút xiú quà lưu niệm cũng được thôi, chủ quán không phàn nàn. Các bậc nam nhi lo chụp ảnh phong cảnh chung quanh trong khi các bà, các cô xúm xít xem hàng, trả giá lia chia vì ít thì giờ. Hướng dẫn viên chỉ cho dừng chân 10,15 phút xong lên đường tiếp tục. Ai thích món nào phải mua ngay vì có khi những món hàng bày bán nơi này không có bán ở những nơi khác hay đắt hơn. Đi lòng vòng các nơi ngắm cảnh, chụp ảnh, khoảng tiếng sau chúng tôi mới họp mặt đầy đủ ở bãi đậu xe. Nơi này có nhà bưu điện, tiệm ca phê, tiệm vi tính, tiệm ăn, quán giải khát, tựa như một cái chợ nhỏ. Một ban văn nghệ địa phương đang trình diễn các vũ điệu ở khoảng sân rộng, khán giả xúm xít bao quanh tán thưởng...

Xe buýt đưa mọi người đến viện bảo tàng quốc gia. Chúng tôi qua công sắt lớn màu xanh nhạt có mấy nhân viên đứng ngay cổng xét giấy tờ những du khách viếng bảo tàng. Tôi quên hỏi hướng dẫn viên vào bảo tàng có phải mua vé không. Bên trong viện rộng rãi, sàn gạch lát đá hoa, có quạt máy, có nữ nhân viên làm việc. Những cô này chỉ đội khăn đen che tóc và cổ, áo choàng đen dài chấm đất, không che mặt, mắt bôi kem xanh, đánh phấn hồng, môi bôi son. Họ nói được tiếng Anh.

Xe đi ngang chợ cá nhỏ nằm sát bờ biển sạch sẽ và đẹp, không nghe tanh mùi cá. Nhiều tàu đánh cá đậu dưới bến... Đối diện chợ cá là triền núi thoải thoải dốc. Người ta cất nhà trên sườn

núi. Gần bãi biển có nhiều khách sạn khang trang, cây kiểng tốt tươi. Nhà trẻ sân chơi rộng rãi và xinh xắn nằm gần bãi biển. Hướng dẫn viên cho biết trung bình mỗi gia đình Aden có 7 con, có gia đình có 10, 12 con. Lương trung bình một người 200 Mỹ kim một tháng. Trong gia đình thường một người đi làm nuôi cả nhà. Không có nhà dưỡng lão ở Aden.

Về hôn nhân, Mẹ chọn vợ cho con trai, chị em họ có thể cưới nhau. Khi cưới gã cha mua nữ trang, vật dụng linh tinh cho con gái nhưng chú rể đưa tiền. Đàn ông có thể cưới 4 vợ nếu họ đủ sức nuôi. Trên nguyên tắc họ phải cư xử đối với 4 bà vợ bằng nhau, từ cửa cải, nữ trang, nhà cửa, tài sản đến cả tình yêu thương nữa, nhưng trên thực tế cũng khó được như vậy. Bác tài xế có 2 vợ. Một vợ, 4 con ở trên núi với gia đình cha mẹ anh, nấu ăn, săn sóc con cái, chăm nom nhà cửa, nuôi lạc đà (700 mỹ kim 1con), một ở thành phố với anh ta. Hai bà vợ, 6 người con mà trông anh có vẻ hạnh phúc. Hỏi thương bà nào hơn, anh tủm tỉm cười bảo thương bà thành phố hơn vì gần gũi mỗi ngày. Như thế lý thuyết một đường còn thực tế một nẻo, tưởng vậy nhưng không phải vậy. Ở Aden trong gia đình khi có chuyện bất hòa, cha và anh hòa giải, dàn xếp trước, nếu không xong mới đem ra pháp luật.

Trước kia Aden nam nhiều hơn nữ, nay nữ có phần thặng dư nhân số hơn nam. Đàn ông thường để râu mép. Phụ nữ thành phố không che kín mặt nhưng thôn quê vẫn giữ phong tục cổ truyền, che kín mặt mũi chỉ chừa đôi mắt, mặc áo chùng đen dài. Lúc có đám tiệc phụ nữ vẫn che mặt. Bàn tiệc chia làm hai nơi, một bên nam, một bên nữ, lúc ăn thì vén khăn che mặt lên. Thực khách nam trong buổi tiệc không biết mặt nữ thực khách. Khi cưới nhau rồi cha và anh em trai có thể thấy mặt cô dâu.

Tuy phụ nữ mặc áo chùng một màu đen thui nhưng bên trong họ có thể mặc các loại quần áo lót kiểu cạp, và có màu sắc tùy thích, khi hồng nhạt, lúc vàng cam, tím hoa cà...có viền đăng ten chằng hạn. Người có tiền có

thể đính các hạt châu, thêu hoa ở khăn che mặt... Chị bạn mua cái khăn che mặt có đăng ten làm kỷ niệm. Chị đeo thử nhưng không giống người Trung đông vì mũi họ cao..

Công tư chức Aden làm việc 1 ngày 8 tiếng, từ chủ nhật đến thứ 5. Thứ 6, thứ 7 nghỉ. Người đạo Hồi nghỉ ngày thứ sáu để đi đền thờ nghe kinh, không kể những khi họ đọc kinh, cầu nguyện ở nhà ít nhất 2 lần mỗi

ngày. Người dân Yemen nói chung và người Aden nói riêng, trông bình thường, không có vẻ gì dữ dội. Chúng tôi về đến Mỹ đọc báo, thấy chính phủ Anh và Mỹ khuyến cáo công dân họ không nên du lịch Yemen. Nước Anh còn khuyên người Anh đang làm việc và cư ngụ rời Yemen càng sớm càng tốt. Nguyên nhân có người Yemen mang súng đến nhà thương Cơ Đốc trong thành phố nổ súng giết chết 1,2 người Mỹ và làm 1 người Mỹ khác bị thương. Có thể họ là người trong nhóm khủng bố. Việc này làm tai hại, ảnh hưởng đến ngành du lịch Yemen rất nhiều. Ai còn dám đến thăm viếng một nước an ninh không bảo đảm? Thật “con sâu làm rầu nồi canh”.

Nhân tiện tôi cũng xin cảm ơn anh chi Dương, trưởng đoàn, và các bạn đồng hành đã khuyến khích tôi tham dự cuộc hành trình xa xôi, lâu dài (21 ngày) vì sẽ không có lần thứ 2. Thật vậy chẳng mấy ai trở lại thăm viếng các quốc gia Trung Đông lần nữa dù các phong tục, tập quán khác lạ của họ hấp dẫn du khách ngoại quốc....

Ngọc Hạnh
Virginia, Mùa Xuân 2009